

Тихолаз Софія Іванівна

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

tykholazs@gmail.com

ЛАТИНСЬКА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У ФАХОВОМУ СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Анотація. У статті висвітлено роль латинської медичної термінології у фаховій підготовці майбутніх лікарів. Основна увага зосереджена на формуванні професійної термінологічної грамотності як невід'ємної складової професійної готовності. *Ключові слова:* фахова підготовка, спеціальна медична термінологія, термінологічна грамотність, мовленнєва компетентність, професійна спрямованість, розвиток професійної спрямованості майбутніх лікарів.

Аннотація. В статье обоснована роль латинской медицинской терминологии в профессиональной подготовке будущих врачей. Основное внимание сконцентрировано на профессиональной терминологической грамотности как неотъемлемой составляющей профессиональной готовности. *Ключевые слова:* профессиональная подготовка, специальная медицинская терминология, терминологическая грамотность, языковая компетентность, профессиональная направленность, развитие профессиональной направленности будущих врачей.

«Входження» в будь-яку професію розпочинається з освоєння її мови. Фундаментальну роль у формуванні вокабулярію студентів - майбутніх лікарів відіграють дисципліни лінгвістичного циклу. Так, «Українська мова (за професійним спрямуванням)» навчає «студентів використовувати різні мовні засоби відповідно до сфери і мети висловлювання, використовувати фахову нормативну лексику, демонструвати культуру писемного та усного мовлення, опрацьовувати наукові тексти, оформляти та складати ділові документи» [4, с. 12]. «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» має завданням «навчити майбутніх лікарів інтерпретувати зміст медичної літератури іноземною мовою, демонструвати вміння спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формах» [4, с. 12]. Особливе місце в процесі підготовки медичних фахівців відводиться професійно орієнтованій дисципліні «Латинська мова та основи

медичної термінології», вивчення якої базується на знанні рідної та іноземних мов, оскільки саме латинська мова лежить в основі формування термінологічної грамотності студентів як невід'ємної складової їх професійної готовності. Головна мета викладання цієї дисципліни полягає в тому, щоб навчити студентів розуміти, свідомо, грамотно та творчо "використовувати грецько-латинські медичні терміни в практичній діяльності фахівця", "володіти латинською мовою на рівні фахового використання та спілкування" [5, с. 42]. Знання основ латинської граматики, спеціальної лексики, основного грецько-латинського словотворчого фонду, вміння виписувати латинською мовою рецепти та клінічні діагнози забезпечують професійну термінологічну грамотність спеціаліста-медика, полегшують студентам розуміння фахової літератури.

Термінологічна база майбутніх лікарів формується поетапно відповідно до засвоєння освітньо-професійної програми підготовки фахівців за спеціальністю «Лікувальна справа». Спочатку відбувається формування загально-медичного словника на заняттях з професійно-орієнтованих дисциплін, а вже потім – вузькоспеціального – під час викладання спеціальних дисциплін. Так, вивчення курсу «Латинська мова та основи медичної термінології» відповідно до структури базової медичної освіти здійснюється на 1 курсі медичного університету, що сприяє оволодінню студентами-медиками спеціальною медичною термінологією латинського та грецького походження, необхідною для формування професійної мовленнєвої культури. Засвоєння цього курсу закладає у студентів лінгвістичну базу медичного лексикону, формування якого відбувається паралельно з вивченням анатомії людини; гістології, цитології та ембріології; медичної біології тощо та продовжується на старших курсах у процесі вивчення спеціальних дисциплін (акушерства і гінекології, внутрішніх хвороб, госпітальної терапії, офтальмології, госпітальної хірургії, дитячих хвороб, інфекційних хвороб, урології, онкології та ін.), які дають знання вузькопрофільної термінології. Зважаючи на те, що першокурсники ще не вивчають клінічних дисциплін і не мають досвіду безпосереднього спілкування з пацієнтами, опанування «Латинської мови та основ медичної термінології» набуває особливого значення у процесі розвитку професійної спрямованості майбутніх лікарів.

У процесі вивчення латинської мови та основ медичної термінології у студентів формується мовленнєва компетентність – професійно важлива якість, що визначає професійне мовлення фахівця, його спрямованість, адекватність вживання мовних засобів. Майбутній лікар повинен знати: що говорить (значення слова), як говорить (інтонація, поза, жести, міміка), навіщо говорить (мета вислову – інформування, ознайомлення, втішання, роз'яснення тощо) і кому говорить (колеги, пацієнти). Засвоєння принципів утворення професійних термінів дає змогу студентам у подальшому самостійно освоювати мову медицини і відповідно, оволодівати професією. Оскільки, практично, всі предмети, які вивчаються студентами у медичному університеті (гуманітарні – іноземна мова за професійним спрямуванням, українська мова за професійним спрямуванням; природничо-наукові – анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, нормальна фізіологія; професійної та практичної підготовки – фармакологія і медична рецептура, спеціальні клінічні дисципліни) ґрунтуються на латинській медичній термінології, то не знаючи її, майбутній лікар не зможе розуміти ні пояснення викладачів, ні зміст навчального матеріалу, що суттєво ускладнить оволодіння професійною діяльністю. Термінологічна грамотність лікаря – один з найважливіших показників його професійної компетентності. Некомпетентність лікаря у галузі професійної мови зумовлює неточне, «приблизне» розуміння змісту медичної науки, що нерідко призводить до так званих «лікарських помилок». Таку помилку не можна «переписати» або «закреслити», оскільки вона стосується живої людини і спричиняє ризик втрати життя та здоров'я пацієнта, а також благополуччя його близьких.

Вивчення курсу «Латинська мова та основи медичної термінології» не тільки формує професійну мовленнєву компетентність майбутніх лікарів, але й допомагає освоїтися в професії, ознайомитися з нормами і цінностями медичного співтовариства, поглибити і розширити знання з історії професійної лексики та медичної деонтології. Дана дисципліна навчає студентів молодших курсів медичного університету мислити науково, поняттями і категоріями майбутньої професії. *In via est in medicina via sine lingua Latina* (Немає шляху в медицину без латинської мови). Володіння латинською мовою є не тільки професійно значущою

здатністю, але й одним із найважливіших елементів професійного образу лікаря, без якого неможливе формування професійної ідентичності студентів. Вивчення предмету «Латинська мова та основи медичної термінології» значною мірою впливає на розвиток професійно важливих якостей, відображених у моделі фахівця (підготовка лікаря, здатного в своїй практичній і науковій діяльності свідомо, грамотно користуватися латинською медичною термінологією, що постійно оновлюється [4]).

Список використаних джерел

1. Аксенова Г.И. Студент как субъект образовательного процесса / Г.И. Аксенова. – Рязань: РИНФО, 1998. – 160 с.
2. Денисова О.В. Становление профессиональной идентичности студента-медика в образовательном процессе вуза: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. психол. наук: спец. 19.00.07 “Педагогическая психология” / О.В. Денисова. – Екатеринбург, 2008. – 25 с.
3. Неловкіна Берналь О.А. Педагогічні умови формування професійної спрямованості студентів медичних спеціальностей / О.А. Неловкіна Берналь // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – Ч. 1. – № 10 (197). – С. 12-21.
4. Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.110101 "Лікувальна справа" на пряму підготовки 1101 "Медицина". Затв. МОН України №239 від 16.04.03. – Київ: Міністерство освіти і науки України, 2003. – 119 с.
5. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.110101. "Лікувальна справа" на пряму підготовки 1101 "Медицина". Затв. МОН України №239 від 16.04.03. – К.: МОН України, 2003. – 43 с.
6. Тихолаз С.І. Розвиток професійної спрямованості майбутніх лікарів: Методичні рекомендації / С.І. Тихолаз – Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2010. – 62 с.
7. Ясько Б.А. Экспертный анализ профессионально важных качеств врача / Б.А. Ясько // Психологический журнал. – 2004. – №4. – С. 71-81.